

V. A görög dráma

1. Nézz utána, honnan származik a *dráma* szó!

---

2. Milyen kultikus előzményekre vezethető vissza a görög tragédia?

---

3. Az Antigoné mely részlete utal a Dionüszosz-mítoszra?

---

4. Határozd meg a *dithürambosz* szó jelentését!

---

5. Milyen szerepet tulajdonított az athéni állam a görög színháznak?

---

6. Melyek a görög dráma kialakulásának főbb állomásai?

---

7. Arisztotelész Poétika című művében (Kr. e. 325–323) olvassuk a következőket:

„A tragédia tehát komoly, befejezett és meghatározott terjedelmű cselekmény utánzása, megízésített nyelvezettel, amelynek egyes elemei külön-külön kerülnek alkalmazásra az egyes részekben, a szereplők cselekedeteivel – nem pedig elbeszélés útján –, a részvét és félelem felkeltése által éri el az ilyenfajta szenvedélyektől való megszabadulást.”

(Sarkady János ford.)

Milyen drámai sajátosságokat emel ki ez a meghatározás?

---

8. Arisztotelész előbb említett művében felsorolja, értelmezi a tragédia alkotóelemeit. Egészítsd ki a szöveget!

„A _____ az a zárt része a tragédiának, amely a kar bevonulását megelőzi; az _____ a tragédiának az a zárt része, amely két teljes kardal között foglal helyet; az _____ a tragédiának az a zárt része, amely után már nincs kardal; a kardalrészek közül a _____ a teljes kar első megszólalása, a _____ a kar anapestus és trochaeus nélküli dala, a _____ pedig a kar és a színpadi személyek közös panaszdala.”

9. Mit nevezünk alapszituációnak?

---

10. Bécsy Tamás értelmezése szerint Szophoklész Antigonéja „prezentálja a dráma történetében először a dráma műnemén belül azt a műfajt, amelyet valóban konfliktusos drámának nevezünk”. (Mi a dráma? Akadémiai, 1987. 33. o.)
Mi okozza az Antigonében a konfliktust?

-
-
11. A prologoszban, a parodoszban és az első epeiszodionban a szereplők (Antigoné, Kreón és a kar) másképp ítélik meg a helyzetet, más célt tűznek maguk elé. Árulónak tartja-e testvérét, Polüneikészt Antigoné? Tesz-e különbséget a két elhunyt testvér között Kreón? Akar-e büntetni a győzelmi dalt éneklő kar?

---

12. A tetőpontban – az 5. epeiszodionban – a konfliktus kiélezetten mutatkozik meg. Hogyan hatnak Kreónra Teiresziász szavai?

---

13. Miért különösen nehezen legyőzhető szereplő Kreón?

---

14. Melyik jelenet bizonyítja, hogy „Antigoné az igazság és az élet halhatatlan szerelmese: a boldogságot, nem a halált keresi”. (Falus Róbert: *Az antik világ irodalmi*)

---

15. Antigoné és Kreón összecsapásában az alapvető konfliktuson kívül még milyen ellentétek figyelhetők meg?

---

16. Mely szereplők drámai harcában tükröződnek a nemzedéki ellentétek?

---

17. Mi a kórus szerepe az *Antigoné*ban?

---

18. Milyen értékrendet képvisel a kórus Antigoné és a király összeütközésében?

---

19. Milyen verselési különbség figyelhető meg a dialógusok és a kardiok között? Ritmizáld az idézett sorokat!

Haimón:

„Atyám, tiéd vagyok. Te szabsz utat nekem:

megszívlelem, ha jó tanáccsal gazdagítsz;”

***

„Ha a boldogulást keresed, csak a józanság
legyen útmutatód! Lábbal ne tapodj
soha isteni törvényt! Rombol a dölyf:
a szilaj szó vissza is üt szilajon,
s a konok meginog –
majd vénség érleli bölccsé.”

---

20. A thébai mondakörből meríti anyagát Szophoklész *Oidipusz király* és *Oidipusz Kolónoszban* című drámája is. Milyen időrendben születtek ezek a drámák? Milyen sorrendben követik a thébai mondakör cselekményét?

---

21. Hogyan változik Szophoklész világgépe az *Antigoné* és az *Oidipusz király* alapján?

---

22. Mi jellemzi a szophoklészi drámában ember és isten, végzet kapcsolatát?

-
-
23. Nézz utána, hogyan kapcsolódik a szalamiszi ütközethez – a hagyomány szerint – a három tragikus költő: Szophoklész, Aiszkülosz és Euripidész élete!

-
-
24. Az említett három tragédiaköltő mely drámái kapcsolódnak a trójai mondatkörhöz?